از قواعد قرآنی تا رئالیسم سیاسی
چرا ایران باید پرونده NPT را ببندد؟

محمدحسین حمزه

نزدیک به شش دهه از پیوستن ایران به معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) می‌گذرد. در حالی که ادعای اولیه ساختار این معاهده مبتنی بر خلع سلاح قدرت‌های هســته‌ای و به رسمیت شناختن حق اعضا برای بهره‌مندی صلح‌آمیز از فناوری هسته‌ای بود، اما در عمل دوگانگی آشکاری حاکم شد، به‌طوری‌که دسته‌ای از کشورها آزادانه بمب اتم تولید می‌کنند و گروهی دیگر باید تحت کنترل‌های سخت‌گیرانه بمانند. این معاهده سال‌هاست به ابزاری در دست غرب و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تبدیل شده است تا اقتدار و امنیت ملی ایران را تخریب کنند.

آژانس با ســرویس‌های جاسوسی غربی همسویی دارد و منطقی به نظر نمی‌رسد که ایران در سخت‌ترین و بی‌ســابقه‌ترین تورهای بازرسی گرفتار باشد، اما رژیم صهیونیستی آزادانه به انباشت تسلیحات اتمی بپردازد و هیچ نهاد بین‌المللی جرئت بازخواســتش را نداشته باشــد. پس از دسترسی وزارت اطلاعات ایران به اسناد هســته‌ای رژیم صهیونیستی مشخص شــد که رژیم اســرائیل با آژانس اتمی در ارتباط بوده اســت. در این میان، خیانت‌ها و اقدامات مشکوک رافائل گروسی، از ارائه گرای تأسیسات هسته‌ای ایران به دشمنان تا مشارکت در پروژه ترور نخبگان علمی کشور، لکه‌ننگی بر پیشانی این نهاد اســتعماری است. گروسی با زمینه‌سازی برای صدور قطعنامه محکومیت علیه ایران در شورای حکام، بهانه حمله ترکیبی و مشترک آمریکا و صهیونیست‌ها را درست سه روز پیش از جنگ ۱۲روزه آماده ساخت.

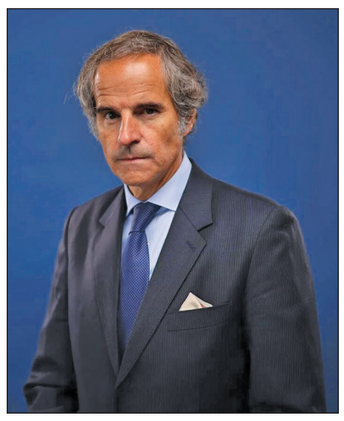
در همین شــرایط و با وجود تهاجم مستقیم رژیم صهیونیستی و آمریکا به خاک ایران و صراحت بند ۱۰ این پیمان مبنی بر اینکه «هر دولتی باید حق داشته باشد در اجرای حاکمیت ملی خود در صورتی که احساس کند موارد فوق‌العاده‌ای در رابطــه با موضوعات این پیمان، منافع حیاتی کشــورش را به مخاطره انداخته است، از پیمان خارج شــود»، متأســفانه حضور در این معاهده خسارت‌بار ادامه دارد.

قواعد قرآنی و فقهی مؤید خروج از معاهدات استکباری

هنگامی که یک معاهده بین‌المللی از بستر فنی خود خارج شــده و به ابزاری برای نفوذ امنیتی، اعمال فشار استکباری و تســهیل تهاجم دشمنان تبدیل می‌شود، معــارف قرآنی فرمان رهایی از این زنجیرهای تحمیلی را صادر می‌کند. اســتناد به قواعد قرآنی و فقهی در این عرصه، تبیین‌کننده پیوند ناگســستنی میان «تکلیف دینی» و «سیاست‌گذاری» است.

قرآن کریم تصریح دارد کــه خداوند هیچ‌گونه راه تسلطی برای کافران و مستکبران بر مؤمنان قرار نداده است؛ «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا» زیرا خدا خائنان را دوست نمی‌دارد» (انفال - ۵۸) غرب و آژانس با نقض آشکار تعهدات و همکاری با تروریست‌ها، عهد را شکسته‌اند؛ بنابراین پایبندی ما به آن موضوعیت خود را از دست داده است.

قرآن کریم همچنین مســلمانان را از اقداماتی که آن‌ها را در معرض خطر نابودی یا آســیب قرار می‌دهد، نهی می‌کند؛ «وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ» «خود را به دست خود، به هلاکت نیفکنید!» (بقره ـ ۱۹۵) باقی ماندن در معاهده‌ای که اطلاعات محرمانه امنیتی و هســته‌ای کشور را در اختیار سرویس‌های جاسوسی دشمن برای اجــرای ترور و تهاجم نظامی قرار می‌دهد، برخلاف این آیه شریفه است.

> **بازرســی‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر پایه NPT در ایران است که هرگز یک نظارت فنی نبوده و بنا بر اعترافات غرب و شواهد عینی، به شبکه‌ای از نفوذ امنیتی و اطلاعاتی تبدیل شده است که بستر لازم را برای شناسایی و ترور ناجوانمردانه دانشمندان هسته‌ای کشورمان و حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران فراهم کرد.**

افزون بر این، قرآن کریم تأکید می‌کند که عزت از آن خداوند، پیامبر و مؤمنان اســت؛ «وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ» «عــزت از آن خــدا و از آن پیامبر او و از آن مؤمنان اســت» (منافقون - ۸) پذیرفتن نظارت‌ها و بازرسی‌های غیرمتعارف و تهدیدات مداوم قدرت‌های غربی که اســتقلال و اقتدار ملی را خدشه‌دار می‌کند، با اصل «عزت اسلامی» در تضاد است.

قــرآن کریم همچنین بر عدم اطاعــت از کافران و منافقین تصریح دارد؛ «وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ» «و از کافران و منافقان اطاعت مکن» (احزاب ـ ۴۸) پیروی از خواسته‌ها، دستورالعمل‌ها و استانداردهای دوگانه تحمیلی از سوی نظام سلطه و سازمان‌های غرب نوعی اطاعت از مستکبران محسوب شده و در اسلام مردود است.

تأمل در آیات الهی و قواعد برخاســته از آن آشکار می‌ســازد که خروج از معاهدات اســتعماری، تکلیفی برخاسته از اصول دین مبین اسلام است.

دکتر اکبر اعتماد: عضویت در NPT کوچک‌ترین سودی عاید کشور نمی‌کند

مرحوم دکتر اکبر اعتماد، نخستین رئیس سازمان انرژی اتمی ایران تأکید داشــت کــه عضویت در NPT کوچک‌ترین ســودی عاید کشــور نمی‌کند. نخبگان و صاحب‌نظــران حــوزه بین‌الملل نیز بر ایــن باورند که ســازمان‌ها، معاهدات و نهادهــای بین‌المللی برخلاف ادعای ظاهر فریبنده خود، داوران بی‌طرف صلح جهانی نیستند، بلکه ابزارهایی نهادینه‌شده در دست قدرت‌های بزرگ برای حفظ سلطه، اعمال استانداردهای دوگانه و خلع سلاح ملت‌های مستقل‌اند. بازخوانی دیدگاه‌های این اندیشمندان نشان می‌دهد که حقوق بین‌الملل بر اساس منافع سلطه‌گران نگاشته و اجرا می‌شود.

معاهدات بین‌المللی زمانی که منافع آمریکا را به خطر بیندازند نادیده گرفته می‌شوند

جان مرشایمر، نظریه‌پرداز برجسته رئالیسم تهاجمی معتقد است که در نظام بین‌الملل آنارشیک و فاقد مرجع مرکزی قدرت، نهادها و سازمان‌های بین‌المللی در عمل ابزاری در دست قدرت‌های بزرگ برای پیشبرد منافع ملی و اعمال ســلطه خود هستند. به باور مرشایمر، قوانین و معاهدات بین‌المللی زمانی که منافع حیاتی ایالات متحده یا متحدانش را به خطر بیندازند، نادیده گرفته می‌شوند و کشــورهای ضعیف‌تر یا مستقل نمی‌توانند به کارکرد بی‌طرفانه این ســازوکارها یا نهادهایی نظیر آژانس‌های نظارتی امید ببندند؛ چرا که ساختار قدرت تعیین‌کننده اصلی رفتارها در عرصه جهانی است.

ساختار حاکم بر معاهداتی مانند NPT به‌گونه‌ای است که انحصار تسلیحات مرگبار را برای آمریکا و اسرائیل حفظ کند

ریچارد فالک، حقوقدان برجسته بین‌الملل و استاد دانشگاه پرینستون نیز بارها بر استاندارد دوگانه و رویکرد تبعیض‌آمیز نهادهای بین‌المللی غربی تأکید کرده است. به نظر فالک، ســاختار حاکم بر نظارت‌های هســته‌ای و معاهداتی مانند NPT به‌گونه‌ای طراحی شــده است که انحصار تســلیحات مرگبار را برای ایالات متحده و رژیم صهیونیســتی حفظ کنــد، در حالی که ابزارهای فشار حقوقی و سیاسی را علیه کشورهای مستقل فعال می‌سازد. او معتقد است بهره‌گیری از ابزارهای بین‌المللی به‌عنوان سلاحی علیه حاکمیت ملی کشورها، مشروعیت این نهادها را به‌شدت زیر سؤال برده است.

نهادهای بین‌المللی منافع امپریالیسم غرب و به‌ویژه واشنگتن را بازتولید می‌کنند

علاوه بر اینها، نوام چامسکی، متفکر و منتقد برجسته روابط بین‌الملل و سیاست خارجی آمریکا استدلال می‌کند که نهادهای بین‌المللی تحت لوای مفاهیمی چون «نظم جهانی» و «عدم اشــاعه»، در واقع منافع امپریالیســم غرب و به‌ویژه واشــنگتن را بازتولید می‌کنند. از دیدگاه او، آژانس‌های وابســته به سازمان ملل اغلب تحت فشار و نفوذ ســرویس‌های اطلاعاتی غربی عمل می‌کنند تا بهانه‌تراشــی‌های لازم برای فشــار، تحریم و مداخلات نظامی را علیه دولت‌های مقاوم فراهم ســازند؛ در حالی که جنایات و تسلیحات کشتار جمعی متحدان غرب کاملاً نادیده گرفته می‌شــود. حقوق بین‌الملل و سازمان‌های جهانی پوســته‌های ظاهری برای مشروعیت‌بخشی به اراده قدرت‌های مسلط هستند

روبرت کاپلان، نظریه‌پرداز رئالیسم سیاسی و روابط بین‌الملل نیز معتقد اســت که ساختار نظام بین‌الملل همچنان بر پایه قدرت سخت، منافع راهبردی و رقابت قدرت‌های بزرگ بنا شــده اســت و حقوق بین‌الملل و ســازمان‌های جهانی غالباً پوســته‌های ظاهری برای مشروعیت‌بخشی به اراده قدرت‌های مسلط هستند.

برآیند تحلیل‌های واقع‌گرایانه متفکران منتقد غربی، مهر تأییدی است بر درستی مواضع راهبردی جمهوری اسلامی ایران در بی‌اعتمادی به سازوکارهای وابسته به غــرب. این دیدگاه‌ها اثبات می‌کنند که دل بســتن به مقررات سازمان‌های بین‌المللی، خطایی راهبردی است.

اسکات ریتر: گروسی نباید دیگر هرگز اجازه ورود به ایران را داشته باشد

در این فضا، اســکات ریتر، افسر پیشین اطلاعاتی آمریکا و نماینده و بازرس ســابق سازمان ملل در بخش سلاح‌های کشتار جمعی معتقد است: هیچ دلیل منطقی برای ملاقات‌های گروسی با مقام‌های رژیم اسرائیل وجود ندارد، مگر اینکه او در حال همکاری با این رژیم و ایالات متحده بــرای انتقال اطلاعات محرمانــه درباره برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران باشد.

وی می‌گوید: اطلاعاتی که از مسیر آژانس به دست دشــمنان ایران رســیده، به‌وضوح در طراحی حملات زمینی و عملیات ترور علیه دانشمندان هسته‌ای ایران مورد استفاده قرار گرفته است.

ریتر خاطرنشان می‌کند: گروسی دستانش به خون دانشــمندان هســته‌ای ایران آلوده است. او نباید دیگر هرگز اجازه ورود به ایران را داشته باشد و هیچ مأموریت بازرسی‌ای به رهبری او نباید پذیرفته شود.

افتراف بزرگ معمار تحریم‌های ایران؛ بازرسان آژانس و جاسوسی برای سرویس‌های اطلاعاتی خارجی درباره برنامه هسته‌ای ایران

ریچارد نفیو، مقام سابق آمریکایی نیز که در دولت اوباما وظیفه طراحی تحریم‌های حداکثری و هوشمند علیه ایران را برعهده داشت، در یادداشتی در فارن افرز با اشاره به نقش آژانس در کمک به سیاست‌های خصمانه آمریکا و اســرائیل علیه کشورمان خاطرنشان می‌کند: افزون بر شناســایی پیشرفت‌های مهم، بازرسان آژانس نقش مرجع شــفاف و قابل‌اعتمادی در تأیید اطلاعات ســرویس‌های اطلاعاتی خارجی درباره برنامه هسته‌ای ایران ایفا می‌کردند. وی افزوده بود: سرویس‌های اطلاعاتی نیــز از گزارش‌های عمومی آژانس به درک دقیق‌تری از برنامه هسته‌ای ایران می‌رسیدند.

شمشیر داموکلس غرب را بشکنیم

با وجود ســهم ناچیز ایران در جغرافیای هسته‌ای جهان، حجم بازرســی‌ها در خاک ما شکلی نامتوازن و بی‌سابقه دارد. محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی، شهریور ۱۴۰۳ در کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گفته بود: «تعداد بازرســان منتصب آژانس در ایران، با هیچ کشــور دیگری قابل مقایسه نیست. در حالی که تأسیسات ایران تنها ۳ درصد از تعداد تأسیسات هســته‌ای در کل جهان است، بیش از یک پنجم از کل بازرسی‌های انجام‌شده توسط آژانس در سال ۲۰۲۳، در ایران انجام شده است»

ما با دشــمنی روبه‌رو هســتیم که پس از ۲۳ سال مذاکره، برای ما ثابت کرده اســت کــه هدفش توافق نیست، بلکه هدفش، مهار کردن و تجزیه ایران قدرتمند است. غرب علی‌رغم پایبندی ایران به NPT با خیانت و تحمیل جنگ به ایران در میانه مذاکرات هسته‌ای نشان داد که تنها زبان زور را می‌فهمد. پاسخ به شرارت و تهدید غرب، تنها با اقتدار ممکن اســت. پیش از این تکاپوی نرمالیزاسیون انقلاب توسط گروه‌های تابع آمریکا با نفوذ به دولت مانع خروج از این معاهده بود. امروز باید از این وضعیت عبور کنیم و خط تأمین منافع دشمن در داخل را که دنبال تحمیل معاهدات استعماری و اراده استکبار

> **اندیشمندان رئالیسم سیاسی و منتقدان ساختار هژمونیک جهان هستند که با تبیین منطق بقا و قدرت در نظام بی‌ثبات بین‌الملل، افشای استعمار نوین و استانداردهای دوگانه قدرت‌های بزرگ اثبات کرده‌اند که معاهدات خلع‌ســلاح تنها ابزاری برای مهار بازیگران مستقل و تثبیت سلطه ابرقدرت‌هاست.**

کارویژه‌های همین طیف بود که ابزار تســلط دشمن به اطلاعات اقتصادی ایران و مصداق استقرار سبیل دشمن اســت. NPT به ابزاری برای فشــار، جاسوسی، تحمیل خواسته‌های دشمن و نقض امنیت تبدیل شده و کارکرد فنــی ندارد. به‌ویژه اینکه، در دوره گذار نظام بین‌الملل، هنجارها و قواعد پیشین معنای خود را از دست داده‌اند و ساختارهای سیاسی دیگر به آن پایبند نیستند. حتی آمریکا به‌عنوان یکی از بنیان‌گذاران معاهده NPT دیگر به این معاهده پایبند نیست و به همراه انگلیس، زیردریایی اتمی به استرالیا دادند. تکیه به قواعد پیشین و تعامل با نظام ســلطه، دیگر یک روش ارتجاعی و فکر پوسیده و منسوخ است.

ضرورت حیاتی خروج جمهوری اسلامی ایران از معاهده استعماری NPT

به‌طور خلاصه، ضرورت حیاتــی خروج جمهوری اسلامی ایران از معاهده استعماری NPT بر سه پایه بنا شده است؛ نخست، کارنامه ســیاه بازرسی‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر پایه NPT در ایران اســت که هرگز یک نظارت فنی نبــوده و بنا بر اعترافات غرب و

> **NPT به ابزاری برای فشار، جاسوسی، تحمیل خواسته‌های دشمن و نقض امنیت تبدیل شــده و کارکرد فنی ندارد. به‌ویژه اینکه، در دوره گذار نظام بین‌الملل، هنجارها و قواعد پیشین معنای خود را از دست داده‌اند و ساختارهای سیاسی دیگر به آن پایبند نیستند. حتی آمریکا به‌عنوان یکی از بنیان‌گذاران معاهده NPT دیگر به این معاهده پایبند نیست و به همراه انگلیس، زیردریایی اتمی به استرالیا دادند. تکیه به قواعد پیشین و تعامل با نظام سلطه، دیگر یک روش ارتجاعی و فکر پوسیده و منسوخ است.**

شواهد عینی، به شــبکه‌ای از نفوذ امنیتی و اطلاعاتی تبدیل شده است که بستر لازم را برای شناسایی و ترور ناجوانمردانه دانشمندان هسته‌ای کشورمان و حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران فراهم کرد.

دوم، مطابــق قواعد متقن قرآنی و فقهی مانند نفی ســبیل، لاضرر و لاضرار، صیانت از بقا، اقتدار، امنیت و استقلال نظام اسلامی، عدم اطاعت از کافران و منافقین، حفظ عزت اسلامی، وجوب دفاع از حریم امت و پرهیز از انداختن جامعه در ورطه هلاکت، ادامه حضور در این معاهده و تن دادن به مقررات آن مردود و نقض فرامین الهی است.

ســوم، اندیشمندان رئالیسم سیاســی و منتقدان ساختار هژمونیک جهان هستند که با تبیین منطق بقا و قدرت در نظام بی‌ثبات بین‌الملل، افشای استعمار نوین و استانداردهای دوگانه قدرت‌های بزرگ اثبات کرده‌اند که معاهدات خلع‌سلاح تنها ابزاری برای مهار بازیگران مستقل و تثبیت سلطه ابرقدرت‌هاست.

از این رو، خــروج از NPT امروز یک فریضه دینی، الزام رئالیسم سیاسی، ضرورت عقلی و دفاعی، یک گام راهبردی برای درهم‌شکستن محاسبات دشمن و صیانت از ایران قوی و استقلال و امنیت ایران اسلامی است.

بیش از ۷۰ درصد مردم خواستار تجدیدنظر در دکترین هسته‌ای هستند

امروز خروج از NPT و تغییر دکترین هسته‌ای ایران مطالبه‌ای عمومی شده است. حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجــواد حاج‌علی‌اکبری، امام جمعه موقت تهران و رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه کشور، ۸ آبان‌ماه ۱۴۰۵ در خطبه‌های نماز عبادی ـ سیاسی جمعه تهران با اشــاره به ترور رهبر شهید و عدم پایبندی دشمن به تعهد و قرارداد، اظهار داشت: در نمازجمعه گذشته این موضوع را مطرح کردیم که چرا نباید در دکترین هسته‌ای خود تجدیدنظر کنیم؟

وی خاطرنشان کرد: برخی از مطرح شدن این موضوع عصبانی شدند، اما این خواست ملت ایران است و نباید آن را به یک گروه خاص محدود کرد. پیش از این نیز در برخی نظرسنجی‌ها بیش از ۷۰ درصد مردم خواستار تجدیدنظر در دکترین هسته‌ای بودند، اما پس از طرح این موضوع در نماز جمعه موجی از درخواست‌ها و استقبال از سوی اقشار مختلف مردم، از جمله دانشجویان، دانش‌آموزان، استادان دانشگاه، نخبگان و اصناف شکل گرفت.

امام جمعه موقت تهران بر این اساس اظهار داشت: اکنون با یک مطالبه ملی روبه‌رو هســتیم و امیدواریم نخبگان و صاحب‌نظران دربــاره این موضوع مطالعه و بررسی کنند و پیشنهادها و طراحی‌های خود را ارائه دهند. مســئولان مرتبط نیز باید بررسی‌های تکمیلی را انجام دهند تا پیشنهادها به محضر رهبر معظم انقلاب ارائه شود.

حجت‌الاسلام والمســلمین حاج‌علی‌اکبری سپس خاطرنشان کرد: در نهایت، هر تصمیمی که رهبر معظم انقلاب تشخیص دهند، مورد تبعیت ما خواهد بود و همه زیر پرچم ایشان قرار داریم.

۷۲ نفر از علما و اندیشمندان کشورهای اسلامی نیز در نامه‌ای خطاب به رهبر معظم انقلاب، تأمل و بازنگری فقهی و راهبردی در دکترین هسته‌ای ایران را با لحاظ پویایی اجتهاد و اقتضائات جدید جهان اسلام برای تأمین امنیت پایدار و جلوگیری از تکرار تجاوزات دشمن خواستار شدند. هم‌زمان با افزایش درخواست‌ها برای خروج ایران از NPT نمایندگان مجلس نیز در جلســه روز یکشنبه ۱۰ آبان‌مــاه ۱۴۰۵ بر لزوم خروج ایران از NPT تأکید و تصریح کردند که طرح‌های مرتبط با این امر در مجلس مطرح و بررسی شود.

تیرماه ۱۴۰۴ قانون الزام دولت به تعلیق همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از تصویب در مجلس شورای اســلامی از ســوی رئیس‌جمهور برای اجرا به ســازمان انرژی اتمی، شورای‌عالی امنیت ملی و وزارت امور خارجه ابلاغ شــد که پیش‌درآمــدی برای خروج کامل از NPT اســت و مجلس شورای اسلامی می‌تواند با ایجاد زیربنای مستحکم قانونی، خروج از این معاهده استکباری را تسریع کند.

فراتر از چارچوب دینی و حقوقی

خون‌خواهی رهبر فراتر از واکنشی فردی و عاطفی است

مدیــرکل پارلمانی و قوانیــن وزارت امور خارجه بــا تأکید بر اینکه خون‌خواهــی در چارچوب دینی و حقوقی فراتر از واکنش فردی و عاطفی اســت، آن را با اجرای عدالت، حفظ حیات اجتماعی و ایجاد بازدارندگی مرتبط دانست.

ســومین پنل تخصصی از سلســله نشست‌های «بایسته‌های سیاستی انتقام و خون‌خواهی» با محوریت بررســی ابعاد و الزامات سیاســی و امنیتــی انتقام و خون‌خواهی رهبر شهید و شهدای جنگ تحمیلی اخیر با حضور محمد سراج و احمد نادری، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، روح‌الامین سعیدی، عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع) و حسین نوش‌آبادی، مدیرکل پارلمانی و قوانین وزارت امور خارجه، در ســالن شهید مطهری دانشگاه امام صادق (ع) برگزار شد.

نادری: نباید اجازه دهیم انتقام خون رهبر شهید به دوقطبی‌های داخلی کشیده شود

احمد نادری، نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس در مجلس شورای اسلامی، در این نشست با بررســی ابعاد اجتماعی مفهوم انتقام، میان واکنش فوری، انتقام و کینه‌ورزی تمایز قائل شــد و با اشاره به دیدگاه‌های ماکس شلر توضیح داد که انتقام می‌تواند واکنشــی آگاهانه بــرای بازگرداندن تعادل و احیای کرامت باشد؛ درحالی‌که کینه‌ورزی از ناتوانی در پاسخ مؤثر سرچشمه می‌گیرد و ممکن است به درون جامعه بازگردد.

عضو هیئت‌رئیسه مجلس با اشاره به تجربه تاریخی ایــران از تحقیر و مداخــلات خارجی پیش از انقلاب، انقلاب اسلامی را حرکتی هویتی دانست و تأکید کرد کــه نباید اجازه داد مطالبه انتقام خون رهبر شــهید به تسویه‌حســاب‌های سیاسی و دوقطبی‌های داخلی تبدیل شود.

نادری تقویت قدرت مادی کشور از مسیر علم، توان جوانان، موشک‌های دقیق، پهپادها و فناوری هسته‌ای را ضروری دانست و با اشاره به تحولات جنگ اخیر گفت ایران در موقعیت ناتوانی ساختاری برای پاسخ‌گویی قرار نــدارد؛ بااین‌حال، این وضعیت به معنای تحقق کامل بازدارندگی نیست. این نماینده مجلس همچنین تأکید کرد که نباید تقابل با آمریکا را صرفاً به شخصیت دونالد ترامپ تقلیل داد و برای جلوگیری از تکرار حملات، باید در کنار حفظ انسجام اجتماعی، بازدارندگی کشور تقویت و دکترین دفاعی متناسب با شرایط جدید بازنگری شود.

عضــو هیئت علمی دانشــگاه تهران در تشــریح بایســته‌های انتقام، ارتقای دکترین دفاعی به ســطح بازدارندگی نهایی را نخستین محور دانست و گفت: برای خون‌خواهی رهبر شهید باید به سمت ایجاد بازدارندگی نهایی حرکت کنیم؛ به‌گونه‌ای که دشمن برای دهه‌ها از فکر تجاوز به ایران منصرف شود.

نادری با اشاره به مباحث مطرح‌شده درباره تغییر دکترین دفاعی کشور، بر ضرورت بررسی این موضوع متناسب با شــرایط جدید تأکید کرد و افزود: شرایط امروز با گذشــته متفاوت است و تصمیم‌گیری درباره دکتریــن دفاعی باید با توجه بــه تحولات و اقتضائات جدید صورت گیرد.

سراج: کیفرخواست پرونده ترور رهبر شهید و شهدای دانش‌آموز آماده شده است

محمد سراج، نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشــهر و پردیس در مجلس شــورای اســلامی، خون‌خواهی را فراتر از مطالبه‌ای شــخصی یا واکنشی عاطفی دانست و آن را مسئله‌ای عمومی مرتبط با عدالت و بازدارندگی توصیف کرد.

عضو فراکســیون محور مقاومت مجلس شــورای اســلامی با اشــاره به تجربه تاریخی نهضت تنباکو و نقش میرزای شیرازی، به پیامدهای مداخله قدرت‌های خارجی و تلاش برای تضعیف مرکز سیاســی کشــور پرداخت و با اشاره به آیه «وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ» بر ضرورت شناســایی و تعقیب عاملان مستقیم، آمران و تسهیل‌کنندگان جنایت‌ها تأکید کرد.

سراج با بیان اینکه ایران آغازگر جنگ‌های ۱۲روزه و اخیر نبوده است، حملات آمریکا و رژیم صهیونیستی را از منظر خود اقداماتی غیرقانونی دانست و خواستار پیگیری حقوقی آن‌ها شد.

این نماینده مجلس با اشاره به گفت‌وگوهای خود با مسئولان قضایی اعلام کرد که کیفرخواست پرونده‌های مرتبط با ترور رهبر شهید و شهدای دانش‌آموز آماده شده است. به گفته وی، در صورت امکان‌ناپذیر بودن دسترسی به متهمان، رسیدگی غیابی نیز باید در چارچوب قانون دنبال شود.

وی بــا بیان اینکه از نظر مجلس خلأ قانونی برای پیگیری این موضوع وجود ندارد، مستندسازی جنایت‌ها و استفاده از ظرفیت‌های حقوق داخلی و بین‌المللی را ضروری دانست و در کنار آن، حفظ وحدت و توجه به موضوعات راهبردی کشور، از جمله تنگه هرمز و برنامه هسته‌ای، را مورد تأکید قرار داد.

نوش‌آبادی: باید عاملان، آمران و تسهیل‌کنندگان جنایت‌ها را پاسخگو کنیم

حسین نوش‌آبادی، مدیرکل پارلمانی و قوانین وزارت امور خارجه، با تأکید بر اینکه خون‌خواهی در چارچوب دینی و حقوقی فراتر از واکنش فردی و عاطفی است، آن را بــا اجرای عدالت، حفظ حیات اجتماعی و ایجاد بازدارندگی مرتبط دانست.

وی با اشــاره به آیه «وَلَكُمْ فِــي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ» بر ضرورت پاســخگو کردن عاملان مستقیم، آمران و تســهیل‌کنندگان جنایت‌ها تأکید کرد و با اشــاره به اصول حقوق بین‌الملل، از جمله حق حیات، منع توسل به زور و اصل عدم مداخله در امور داخلی کشورها، گفت پیگیری حقوقی این پرونده‌ها به جمع‌آوری شواهد معتبر و مستندسازی دقیق وقایع نیاز دارد.

نوش‌آبــادی ظرفیت‌هایی مانند دیوان بین‌المللی دادگستری، پیگیری مسئولیت کیفری در مراجع صالح، سازوکارهای شورای امنیت سازمان ملل و دادگاه‌های داخلی را از مسیرهای قابل بررسی برای تعقیب حقوقی ایــن پرونده‌ها برشــمرد و بر ضــرورت بهره‌گیری از سازوکارهای حقیقت‌یابی تأکید کرد. مدیرکل پارلمانی و قوانین وزارت امور خارجه همچنین مســئولیت این وزارتخانه را محدود به مذاکره دیپلماتیک ندانســت و پیگیری پرونده‌های حقوقی و بین‌المللی و آماده‌سازی مستندات لازم را از وظایف مهم این دستگاه عنوان کرد.

باید هزینه‌ای معتبر برای جلوگیری از تکرار ترور تعریف شود

روح‌الامین سعیدی، عضو هیئت علمی گروه روابط بین‌الملل دانشــگاه امام صادق (ع)، با بررسی جایگاه انتقام در نظریه بازدارندگی گفت انتقام یا «رتالییشن» در چارچوب این نظریه قابل فهم اســت؛ نظریه‌ای که بر ایجاد تهدید معتبر برای تحمیل هزینه به مهاجم و منصرف کردن او از حمله استوار است.

وی با اشــاره به وقوع دو جنگ در فاصله چند ماه و ترور چهره‌های ارشــد، این تحولات را نشانه ناکامی بازدارندگی در جلوگیری از وقوع حمله دانست و تأکید کرد که این مسئله باید از عملکرد دفاعی کشور پس از آغاز حمله تفکیک شود.

به گفته سعیدی، بازدارندگی صرفاً به معنای توانایی دفاع یا پاسخ پس از حمله نیست، بلکه باید پیش از وقوع حمله، محاسبات طرف مقابل را تغییر دهد.

این استاد دانشگاه با تفکیک دو الگوی بازدارندگی از طریق جلوگیری از تحقق اهداف دشمن و بازدارندگی از طریق مجازات و تحمیل هزینه، به تجربه جنگ سرد و مفهوم «نابودی حتمی متقابل» میان آمریکا و شوروی اشاره کرد. وی در عین حال یادآور شد که بازدارندگی در شرایط عدم توازن قدرت، به‌ویژه برای طرف ضعیف‌تر، محدودیت‌هایی دارد؛ هرچند چنین طرفی نیز می‌تواند با تحمیل هزینه‌های سنگین، محاسبات طرف مقابل را تحت تأثیر قرار دهد.

سعیدی سه مؤلفه اصلی بازدارندگی را توانمندی، اعتبار و اراده برای اقدام، و انتقال روشــن پیام به طرف مقابل دانســت و گفت اگر دشــمن توان پاسخگویی، آمادگی برای استفاده از قدرت و جدیت در اجرای تهدید را باور نکند، بازدارندگی مؤثر شکل نمی‌گیرد.

وی همچنین با طرح پرســش‌هایی درباره نسبت بازدارندگی هســته‌ای با تعهدات بین‌المللی و تجربه کشورهایی مانند هند و پاکستان، بر ضرورت بازنگری در ظرفیت‌های بازدارنده ایران تأکید کرد.

از نــگاه او، در برابر تروره‌ــای هدفمند نیز صرف محکومیت حقوقی کافی نیست و باید هزینه‌ای معتبر برای تکرار چنین اقداماتی تعریف شود.

این اســتاد دانشــگاه در پایان بر ضرورت ارزیابی عملکرد عملیات «وعــده صادق» از منظر تأثیر آن بر جلوگیری از حملات بعدی تأکید کرد و بازسازی معماری بازدارندگی در حوزه‌های موشکی، هسته‌ای، منطقه‌ای و مقابله با ترورهای هدفمند را ضروری دانست؛ چراکه به گفتــه او، پیگیری حقوقی به‌تنهایی نمی‌تواند مانع تکرار حملات شود.